

FOTO: TIMEA HORVAT

Koljnofski Hrvatski bal

11. stranica

Hrvatski bal u Budimpešti

10. stranica

III. Hrvatska svinjokolja u Podravini

12. stranica

Vincekovo „na Kamanhedi“

14. stranica

Komentar

Dobivaju s razlogom

Od nove godine povećan je narodnosni dodatak u svim narodnosnim odgojno-obrazovnim ustanovama. Sredstva za povećanje dodatka osigurana su zahvaljujući donesenom zakonu još krajem prošle godine. Cilj je zakonskoga prijedloga bio uravnotežiti manjak broja narodnosnih pedagoga, što je u zadnje vrijeme sve veći problem u narodnosnim odgojno-obrazovnim ustanovama. Prema novom zakonu narodnosni dodatak se povećao s 15 na 30 posto, na što imaju pravo oni pedagozi koji 50 posto svojih obvezatnih sati održavaju na narodnosnom jeziku. Radosna je to vijest za nastavnike s narodnosnom stručnom spremom i nadajmo se da će biti dobar poticaj za buduće, a i za sadašnje pedagoge u daljnjem radu, te će njime još više shvaćati koliko je velika njihova odgovornost u očuvanju narodnosnog jezika i samosvijesti u zajednici. Danas u većini mladih pripadnika narodnosti jedina mogućnost da nauče jezik svojih predaka jest dolično podučavanje jezika u odgojno-obrazovnim ustanovama, počev od dječjeg vrtića, preko osnovnih do srednjih škola, jer dijete u svojoj obitelji u mnogim slučajevima ne čuje hrvatsku riječ (miješani brakovi, zapošljavanje jednog roditelja u inozemstvu itd.). Upravo zbog toga golema je odgovornost narodnosnih pedagoga u odrastanju mladih naraštaja. Narodnosni se dodatak daje s razlogom jer u narodnosnim ustanovama jezik se ne uči samo kao strani jezik, mnogo su veća očekivanja, djeca uz učenje jezika trebaju dobiti i dodatne sadržaje (povijest, kultura, tradicija, običaji naroda) od kojih se neki usvajaju u okviru izvannastavnih aktivnosti (učenje tamburice, folklor, natjecanja, kulturne i druge priredbe). Narodnosna se zajednica može oslanjati ponajprije na te pedagoge koji nastoje predati znanje narodnosnog jezika i kulture, čime postupno usvajaju i nacionalnu samosvijest. Nesumnjivo, zarada je sigurno jedan od važnih čimbenika poticaja u tom radu, ali da se u narodnosnom odgoju postigne odlika, kvaliteta, možda ipak nije najvažniji. Dobri se rezultati mogu postići onda ako i oni sami vjeruju u budućnost te (svoje) zajednice i osim podučavanja djece, radi zarade, sa srcem predstavljaju sve njezine vrijednosti na koje su i oni sami ponosni i to s uvjerenjem predstavljaju mladim naraštajima. *beta*

Glasnikov tjedan

Prije deset godina pokladni običaj mohačkih Hrvata Šokaca dospio je kao prvo nematerijalno kulturno dobro iz Mađarske na UNESCO-ov popis kulturne baštine. Od tada, kažu agencijske vijesti i Mohačani, dvostruko je porastao interes za događanja koja se od pokladnog četvrtka do Čiste srijede zbivaju na ulicama Mohača, gradića u Baranjskoj županiji. Radi se o kulturnoj baštini jedne manjinske zajednice u Mađarskoj, hrvatske. To novinari zaboravljaju spomenuti. Slovo H ne upotrebljavaju, a u najboljem slučaju napišu Šokci (kao narod), šokački... Spomenuti običaj koji je stoljećima bio zabranjivan i žigovan, svoj je preporod doživio početkom dvadesetoga stoljeća, kada su parobrodom u te dane u Mohač dolazili radoznali „turisti“ iz drugih riječnih gradova. Šezdesetih i sedamdesetih godina dvadesetoga stoljeća gradske vlasti ga počinju tretirati kao turističko-kulturno-narodnosni događaj. UNESCO-ovom odlukom iz 2009. godine mohački se bušari bilježe kao pokladni običaj koji se mijenja zadržavajući pritom svoj značaj uz uzajamno djelovanje svih sudionika, stanovnika grada, samih bušara, svirača i djevojaka koje ih prate, izrađivača maska, rukotvorina i svega onoga što se vezuje uz bušare. Kako je ljudsko sjećanje – ako se ne zabilje-

ži i obnavlja – prolazno, svjedoči mi i trenutak dok pišem ovaj napis. Prije petnaestak i više godina kao urednica hrvatskoga programa pri Mađarskoj televiziji provela sam pet dana s mohačkim bušarima, ali s bušarima mohačkim Šokcima okupljenim oko Čitaonice mohačkih Šokaca i još nekih skupina. Snimali smo polusatni film o bušarima. Dobar film, trebalo bi ga potražiti u arhivu... Naglasak je bio na činjenici da su bušari običaj mohačkih Hrvata. Na povijesti nastanka običaja, ljudima koji su ga sačuvali kroza stoljeća, usamljenim bušarima u godinama kada je tek jedan ili dva bušara imali hrabrosti pojaviti se na gradskim ulicama, o Ledinki i Kolišću, te vragolastom zadirkivanju o larfi i njezinoj boji, oblika očiju... Tko je i zašto je BUŠA?

„Slovo H ne upotrebljavaju, a u najboljem slučaju napišu Šokci (kao narod), šokački...“

Ovih dana čitam da se priređuju izložbe o bušama, kako bušari uče plesati i kako čuvari ovog običaja, Mohačani i njihovi gosti svi su u transu.

Je li ovaj svjetski poznati „karneval“ izgubio svoju čar, izvorne elemente, šokačko-hrvatski značaj? Kažu da će ove godine biti više od tisuću i petsto bušara na mohačkim ulicama. U tome gradu nema obitelji iz koje nema bar jedan bušar, a njegovanje običaja tema je mjesnoga školskog programa. Na nama, Hrvatima u Mađarskoj i šokačkim Hrvatima u Mohaču, jest da mu pridjev hrvatski ne padne u zaborav vremena, kao što nam zorno svjedoče novinski i mrežni napisi ovih tjedana u kojima ga ne nalazimo. Pokušajmo ga vratiti jer nam predci ispod dugih brkova u strašnim bundama to poručuju tjerajući zimu.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati. Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV

Stipendiranje narodnosnih odgojitelja prve godine

Prema HDS-ovim saznanjima, Hrvati u Mađarskoj imaju jednog ili dva studenta upisana na prvoj godini smjera za hrvatskog odgojitelja na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji.

Sukladno odluci Skupštine na sjednici održanoj u budimpeštanskom Uredu 27. listopada 2018. godine, Hrvatska državna samouprava objavila je poziv za stipendiranje hrvatskih odgojitelja za akademsku godinu 2018./2019. Podsjetimo da se nakon primjedbe Franje Pajrića zašto od pripadnika hrvatske zajednice u Mađarskoj ima samo jedan stipendist, razvila podulja rasprava. Kako je uz ostalo naglasio predsjednik Gugan, stipendiranje je pokrenuto na poticaj Parlamentarnoga narodnosnog odbora odnosno parlamentarnog zastupnika njemačke narodnosti, u suglasnosti s državnim samoupravama, a predviđa se da će se sljedeće godine proširiti na učitelje, odnosno učiteljice. Predsjednik Ivan Gugan i parlamentarni zastupnik (glasnogovornik) Hrvata Jozo Solga pojasnili su da su od Hrvata samo jedan ili dva studenta upisani na odgojiteljski smjer za tekuću školsku godinu, nakon čega je Skupština jednoglasno prihvatila Program stipendiranja narodnosnih odgojiteljica odnosno odgojitelja.

Međudobno su poziv za stipendiranje uz Hrvatsku državnu samoupravu objavile državne samouprave Nijemaca, Roma, Slovaka, Rumunja i Srba u Mađarskoj. Nijemci u Mađarskoj uključuju čak sedam visokoškolskih ustanova, Romi tri, Slovaci dvije, Rumunji, Hrvati i Srbi jednu. Prema saznanju Hrvatske državne samouprave, Hrvati u Mađarskoj imaju samo jednog ili dva studenta na smjeru za hrvatskoga narodnosnog odgojitelja na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji.

Prema tome, odnosno prema objavljenom pozivu prijaviti se mogu studenti visokoškolskih ustanova u kojima se odvija izobrazba hrvatskih odgojitelja. Kako između ostalog stoji u pozivu, cilj je stipendije pomaganje dobro izobraženih, svome pozivu stručno odanih hrvatskih narodnosnih odgojitelja poradi osiguravanja podmlatka za budućnost, koja će se na temelju preporuke mjesne hrvatske samouprave, u njezinu nedostatku prema preporuci mjesne udruge dodijeliti za prvi i drugi semestar akademske godine 2018./2019.

Izvor je financiranja stipendije okvirni iznos osiguran Podupirateljskim dokumentom (Támogatói Okirat) Ureda predsjednika Vlade (Miniszterelnökség) prema Zakonu C o državnome proračunu za 2018. i Zakona L o državnome proračunu za 2019. godinu.

Pravo na stipendiju imaju studenti koji su na bajskejskoj Visokoj školi Józsefa Eötvösa upisani kao redoviti studenti, u večernjoj školi ili dopisno, koji studiraju na osnovnom ili stručnom (dopunskom) smjeru za hrvatskoga narodnosnog odgojitelja.

Zamolba se predaje gimnaziji, osnovnoj školi, vrtiću, učeničkom domu i pedagoškom institutu na adresu 1062 Budapest, Lendvay utca 22 putem priloženog obrasca, u jednom primjerku na papiru s privitcima: potvrda o upisu, preporuka mjesne hrvatske samouprave, ili u njezinu nedostatku preporuka mjesne hrvatske udruge, ako u prebivalištu nema nijedne, onda motivacijsko pismo, te izjava o pristanku natjecatelja o uporabi njegovih osobnih podataka.

Zamolbe se moraju predati do 20. dana od objave Poziva (objavljenog na stranici narečenoga Pedagoškog instituta 10. siječnja 2019.). Opširnija obavijest na: udpi.hu/hu/hirek.

Prema pristiglim zamolbama HDS-ov predsjednik odlučuje o dodjeli stipendije, te se imenik stipendista objavljuje na HDS-ov web-stranici. Istodobno se sklapa ugovor o stipendiranju s dobitnikom stipendije. Vrednovanje zamolba u roku od 30 dana. Stipendija se može dodijeliti studentu s aktivnim statusom, koji je u naznačenom roku priložio potrebnu dokumentaciju.

Stipendije se dodjeljuju u iznosu za prvi semestar akademske godine 2018./2019. (od rujna 2018. do siječnja 2019. – u trajanju na pet mjeseci) za redovite studente mjesečno neto 60 000 forinta, za večernje i dopisne studente mjesečno neto 40 000 forinta. U drugom semestru (od veljače 2019. do lipnja 2019. – u trajanju na pet mjeseci), u slučaju odličnog prosjeka (iznad 4,5) za redovite studente mjesečno neto 75 000 forinta, za večernje i dopisne studente mjesečno 50 000 forinta, za vrlo dobar prosjek (iznad 3,5) za redovite studente neto 50 000 forinta, za večernje i dopisne studente mjesečno neto 30 000 forinta, za uspješni rezultat prijašnje polugodine (ispod prosjeka od 3,5) za redovite studente mjesečno neto 25 000 forinta, za večernje i dopisne studente mjesečno neto 15 000 forinta, koji će se iznos doznačiti nakon uspješnog zaključenja polugodišta u jednom iznosu do 28. veljače 2019. godine, a od 1. ožujka 2019. godine u mjesečnim ratama.

Stipendija se dodjeljuje u trajanju deset mjeseci, do kraja prvog i drugog semestra akademske godine 2018./2019.

Uvjet je za doznaku stipendije prihvaćeni i potpisani ugovor o stipendiranju, potvrda visokoškolske ustanove za Pedagoški institut narečene visokoškolske ustanove u roku od osam dana zaključivanja prethodne godine, po kojem je student prema prosjeku ocjena stekao pravo na nastavak školovanja.

Stipendije će se doznačiti na bankovni račun studenta naznačenog u ugovoru. Prema prilogu broj 1 Zakona CXVII. o oporezivanju osobnog dohotka, iznos stipendije u slučaju redovitih studenata izuzet je od poreza, u slučaju večernjih i dopisnih studenata stipendija podliježe oporezivanju osobnog dohotka.

Stipendija po ugovoru ne isključuje primanje druge stipendije.

Potpisivanjem ugovora o stipendiranju student uzima na znanje i prihvaća da će poradi određenog cilja Podupiratelja odano i uspješno sudjelovati u izobrazbi hrvatskoga narodnosnog odgojitelja, da će ostvariti stručno obrazovanje za hrvatskoga narodnosnog pedagoga, da će se nakon stjecanja diplome zaposliti u hrvatskoj javnoj obrazovnoj ustanovi prema svojoj kvalifikaciji, najmanje u trajanju koliko je primao stipendiju, i o tome će Podupiratelja obavijestiti u roku od osam dana, te da će za vrijeme studija sudjelovati u hrvatskim narodnosnim programima i usavršavanjima svoje visokoškolske ustanove i onima koji se organiziraju u mjestu njegova prebivališta ili boravka, ako oni ne sprečavaju ispunjavanje njegovih akademskih obveza. O promjeni podataka bez daljnjeg obavijestit će Podupiratelja u roku od osam dana.

Daljnja se obavijest može zatražiti od Pedagoškog instituta narečenoga školskog središta putem sljedećih dostupnosti: 1062 Budapest, Lendvay utca 22, telefon: 06 1 308 7867, mail: nemzetisegiosztondij@udpi.hu.

Stipan Balatinac

Intervju

„Isuse Kriste, Dođi Kraljevstvo Tvoje“

S Đusom Dudašem razgovarala: Branka Pavić Blažetin

Đuso Dudaš

Đusi Dudašu, rodnom Starinčaninu, sa stalnom adresom u Šeljini, godinama je nedostajao hrvatski natpis iznad oltara u starinskoj crkvi, po uzoru na martinačku, novoselsku... crkvu

– Da, već odavno.

Znamo da je 28. listopada proslavljeno proštenje u Starinu i novi je natpis posvećen. Starinčani sada imaju u svojoj crkvi, koju su prije sedamdeset godina sagradili svojim rukama, natpis na hrvatskom jeziku. Kako je došlo do toga?

– E, pa baš zato sam mislio da taj natpis fali u crkvi jer mađarskih natpisa ima, zna se da je ovu crkvu izgradilo većinom hrvatsko stanovništvo, od malog do starog, od ženskih do muškaraca se puno radilo i sa zaprekama i inače fizički rad, znači ja sam mislio da to svakako bi trebalo nekako naznačiti, da ne ide u zaborav, jer sve manje ima stanovnika u Starinu i da ne bi se to za pedeset-sto godina zaboravilo da ovdje u tom selu većinom su Hrvati radili, živjeli i tu crkvu, krasnu crkvu sagradili, naravno s pomoću majstora. Jedan dio majstorskih radova napravili su sami Starinčani, majstori koji su tamo bili stolari, kovači... Ali većinu fizičkog rada napravili su Starinčani.

Natpis je „ISUSE KRISTE, DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE“. Zašto sam izabrao baš ovaj tekst? Zato što je crkva posvećena Kristu kralju, samo to se sad već, ako dobro znam, ne slavi posebno i onda jedan mali dio teksta je tako iz Očenaša kad čitamo

Kako je došlo do posvete natpisa na hrvatskom jeziku ISUSE KRISTE, DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE na svodu starinske crkve posvećenog 28. listopada 2018. godine, pitali smo poticatelja i idejnog oca toga događaja, Đusu Dudaša, istaknutoga kulturnog i društvenog djelatnika iz reda Hrvata u Mađarskoj.

Dođi u kraljevstvo tvoje. Znači, tu je i Očenaš ugrađen i kralj Krist jer crkva je posvećena kralju Kristu.

– To se slavi u svibnju! Ali Starinčani slave dva proštenja?

– Dva prošćenja.

– Zašto dva?

– Zato dva jer ja mislim da je prvo prošćenje u svibnju 16., i to na dan kad pripada taj šesnaesti. To se odavno tako slavi. U ono vrijeme u bivšem režimu, znatan broj je išao raditi u Pečuh u razne industrije i na taj dan svatko si je uzeo slobodnog dana, znači nijedan autobus nije odvezio radnike iz Starina taj dan. Štoviše, šefovi tih firma bili su pozvani, pa su se dobro najeli i napili taj dan. I oni su slavili to prošćenje. Nije bilo uvijek tako, barem meni majka kad sam ju pitao zašto je to tako, kaže da je tako bilo originalno. I onda zbog nečeg su promijenili i stavili na nedjelju u svibnju negdje, u drugu ili treću nedjelju i tada je bio velik požar u Starinu i onda naravno ljudi su mislili da to je zato što su premjestili na nedjelju, što ne slave onaj dan Ivana Nepomuka na koji pripada 16., i tako su onda ponovno održavali to prošćenje 16. ili u petak ili u srijedu, svejedno. Znači, ja tako znam.

Crkva u Starinu

Kada ste se odlučili da ćete to provesti, što je trebalo da doprije natpis gore. Ipak je to jedno crkveno zdanje, trebalo je vjerojatno s biskupijom konzultirati, trebalo je naći izvođače radova ili umjetnika koji će to napraviti, a trebalo je vjerojatno i novaca za to. Kako ste sve to riješili, tko Vam je bio pri pomoći?

– Ustvari, ja sam to htio napraviti još

Natpis na hrvatskom jeziku

Županijsko odličje za međunarodne veze

Priznanje predsjednici Hrvatske samouprave grada Baje

Predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković primila je Odličje Skupštine Bačko-kiškunske županije za međunarodne veze, diplomu i plaketu, koje joj je dodijeljeno u povodu nacionalnoga blagdana 23. listopada, na svečanoj sjednici održanoj u Baji.

– Nisam ni znala da postoji ova nagrada koja mi je dodijeljena, stoga sam se uistinu iznenadila. Međuvremeno sam doznala da me je predložio bajski gradonačelnik, odnosno Skupština Grada Baje. Kako se već godinama naglašava da je naša samouprava jedna od najaktivnijih u Baji, smatram da to nije samo moja zasluga nego i svih bivših i sadašnjih zastupnika Hrvatske samouprave. – reče uz ostalo predsjednica Angela Šokac Marković u povodu istaknutoga županijskog priznanja. Pri tome dodaje da je Hrvatska samouprava u proteklih dvadeset godina mnogo uradila na povezivanju i izgradnji veza s prijateljskim gradovima u matičnoj domovini, što je grad uvijek otvoreno primio.

Napomenimo da je upravo na poticaj Hrvatske samouprave grada Baje prije umalo dvadeset godina uspostavljena prijateljska suradnja s gradom Labinom. Da je suradnja više nego uspješna, dokazuje i to da je međudobno izmijenjeno četiri gradonačelnika, a suradnja nije nimalo oslabjela. Naprotiv, suradnja dvaju gradova i poglavarstava proširena je i na druga područja kao što su školstvo, kultura, šport, a došlo je i do uspostave gospodarske suradnje, posebno povezivanja poduzetnika dvaju gradova. Nakon Labina ostvarena je i prijateljska suradnja s Biogradom na Moru, gradom koji je ove godine bio i počasni gost Bajске fišijade. Suradnja nije zastala samo na gastronomiji jer otada su Biograd upoznali kao dobro turističko odredište, a uspostavljena je i kulturna suradnja te prijateljske veze s ugostiteljskim školama. Prije nekoliko godina započela je i suradnja s gradom Požegom.

Angela Šokac Marković rođena je u bunjevačkohrvatskoj obitelji u Gari. Poslije završetka Bunjevačke osnovne škole u svom rodnom selu, svoje školovanje nastavlja u Hrvatsko-srpskoj gimnaziji u Budimpešti gdje je 1969. godine maturirala. Zatim je primljena na Visoku nastavničku školu u Pečuhu gdje stječe diplomu 1973. godine. Iste se godine zaposlila u kačmarskom domu kulture, ali zbog nepovoljnih radnih uvjeta prima ponudu iz Santova, gdje predaje u nižim razredima osnovne škole do 1975. godine. Od rujna 1975. godine, pa sve do umirovljenja radi u Donjogradskome prosvjetnom središtu u Baji. Prvih se godina hrvatski jezik u toj ustanovi predavao izvan rasporeda – rano ujutro ili poslijepodne. Od 1978. godine, na njezin poticaj i zalaganje hrvatski se jezik predaje kao predmet. Godinama je radila kao razrednica, voditeljica raznih nastavničkih aktiva, a 1987. imenovali su je doravnateljicom ustanove. Na toj dužnosti radi do 2000. godine, kada je izabrana za ravnateljicu Donjogradskoga prosvjetnog središta. Tu dužnost obnaša sve do 2008. godine kada je umirovljena. Angela Šokac Marković od osnutka je članica najveće civilne krovne udruge hrvatske zajednice, Saveza Hrvata u Mađarskoj. Od 1993. godine predsjednica je Bačkog ogranka, članica Predsjedništva te SHM-ova Zemaljskog vijeća, aktivno sudjeluje u organiziranju društvenog i kulturnog života hrvatske zajednice u Bačkoj. Od 1998. godine sudjeluje u radu Hrvatske manjinske samouprave. Kao predsjednica Samouprave uspjela je da Samouprava grada Baje i grad Labin uspostave prijateljske veze, a 2006. godine potpisali su i Ugovor o prijateljskoj suradnji. Od 2007. godine zastupnica je krovno političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, Skupštine Hrvatske državne samouprave, zatim članica Odbora za odgoj i obrazovanje, danas zamjenica HDS-ova predsjednika.

Dobitnica je više državnih i županijskih priznanja: Diplome o pohvali ministra prosvjete 1990. godine, Odličja za nacionalne manjine Bačko-kiškunske županije i Odličja Saveza Hrvata u Mađarskoj za osobit doprinos razvoju društvenog i političkog života Hrvata u Mađarskoj.

S. B.

Angela Šokac Marković

prije pet ili deset godina, samo onda mi nije uspjelo. A sad, prošle godine, znači 2017. sam počeo informacije skupljati i velečasni Bačmai, koji je rodom iz Starina, svake godine na drugi dan Božića drži misu u Starinu, i ja sam redovito tamo na tim misama i onda njega sam pitao da li bi on znao nekog majstora koji bi to mogao napraviti. Kaže: Pa da, znam, radio je kod mene u Martincu jedan majstor, imam i broj telefona. On mi je dao broj telefona i tako sam stigao do Andrása Grainia i odmah sam ga nazvao i mi smo telefonom se čuli i mejlove slali jedan drugome, ako dobro pamtim u prvom mjesecu smo već, on mi je već neki nacrt poslao i onda naravno trebao sam se dogovoriti s velečasnim Egrijem kojemu pripada Starin. On se složio s tim, samo je rekao da za to treba dozvola Biskupije. Onda sam ga zamolio da on potraži Biskupiju. Imali smo probleme u vezi s time jer su rekli da treba dozvola ovakva, onakva pa svaka crkva je zaštićena, tko će platiti sve te radove, jer crkva nema novaca za to. Onda ipak kasnije, ja već točno ne znam kojeg mjeseca je rekao gospodin Egri da može se, biskup je dao pozitivan odgovor, čak ako ne bude hitno on bi služio tu misu zadnje nedjelje u desetom mjesecu kad je starinsko prošćenje, kad je bio taj natpis na hrvatskom jeziku i posvećen. Ja sam u prvim koracima rekao ljudima i samom gospodinu Egriju da ja ću dati 100 tisuća forinti za taj projekt i nadao sam se da ostale novce ćemo moći lagano pokupiti. I tako je i bilo. Znači, Hrvatska državna samouprava je dala 100 000 forinti, Baranjska županija, Seoska samouprava i Nandi Dudaš dao je 50 000, tako da se skupilo 450 000 forinti. Pa onda na kraju par tisuća forinti je bila skuplja zato, ali nije znatno bilo skuplje, nije bilo skuplje za 10 000 forinti nego manje, ne znam točno, sad se ne sjećam.

■ Natpis je posvećen u Starinu 27. listopada?

– Velečasni Egri je rekao da je posvećeno.

■ Jeste li Vi zadovoljni tim danom? Ipak jednom Starinčaninu kada vidi da je tako nešto lijepo ostavio svome selu, mora da srce brže kuca.

– Zadovoljan sam što ustvari na kraju krajeva onaj cilj koji sam ja zamislio i sanjao godinama, on se ostvario i ne bih sad sebe hvalio, ali da nije nitko dao ni filira, ja bih i onda dao to napraviti.

Bunjevačko prelo u Čavolju

*Veselo je preljsko veče,
Raduju se kuće bile,
Kolo leti, zvečke zveče,
Čizme škripe, šušte svile.*

(Aleksa Kokić)

Čavoljska kulturna grupa

Prelo je bunjevačko veselje, velika narodna svečanost koja je ušla u srce i krv Hrvata Bunjevaca, koja se već redovito svake godine održava na Marijin dan (2. veljače) u svim naseljima gdje naši suplemenjaci žive.

Prvo Bunjevačko prelo u Čavolju bilo je priređeno 2. veljače 1930. godine u Ricinnoj mijani. Treba istaknuti našega pastira Ivana Petreša, svećenika, pisca, koji je služio u našem selu, pisao pjesme, igrokaze, priče, pripovijetke, koje su bile protkane najljepšim i najmilijim običajima, romantičnim, katkad i tragičnim, sve iz ljudskog života. Njih je dušobrižnik podučavao, nastupali su naši obični ljudi, seljaci. O tome je u knjizi Životni put Ivana Petreša pisao i naš rodoljub, skupljač, istaknuti djelatnik dr. Mišo Mandić, koji je i sada živa enciklopedija. Možemo biti ponosni i zahvalni na njih jer su nam sačuvali bunjevačku rič, kulturu, bogatu baštinu, jačali našu samobitnost. „Njihova su djela danas već povijest, ali iz njih još uvijek zrači ona snaga i moć materinske riječi koja nas je stoljećima štitila u nenaravnim

Odrasla skupina čavoljskih plesača u šokačkoj nošnji

političkim i uljudbenim okolnostima, a njezina toplina i sada grije naša srca. Zato smo dužni prepoznati i upoznati tu ostavštinu, naše blago, pokazati ga u što širem krugu...”, piše Marin Mandić u svojoj knjizi o Ivanu Petrešu. Mi Čavoljci jako smo ponosni na njih jer nas uče da trebamo našu sveopću baštinu predati mladim naraštajima. Mislim da je i ova večer potvrdila da smo na dobrom putu.

S velikim se zanosom pripremamo svake godine na naše Bunjevačko prelo. Ove smo ga godine priredili u subotu, 12. siječnja, s početkom u osam sati. Okupilo se dvjestotinjak osoba. Nastupila je mjesna Bunjevačka kulturna grupa. Izvela je naše stare plesove i pjesme. Zajedno smo pjevali „bunjevačku himnu” Kolo igra... a

zatim pjevali Zvoni zvonce. Doživljaj je bio slušati te prekrasne pjesme koje su nekada naše majke pjevale. Polako, tiho su ih pratili tamburaši, garski Orkestar Bačka. Bilo je ganutljivo do suza.

Očarala su nas i djeca vještim plesanjem i pjevanjem, jednako tako i Omladinska grupa, koju podučava Zita Ostrogonac Kiss.

Stipan Mandić, predsjednik Hrvatske samouprave, srdačno je pozdravio svakoga tko je došao na naše Prelo, na hrvatskom i mađarskom jeziku, među njima našega generalnog konzula Dragu Horvata i njegovu suprugu, Nevena Marčića konzula dobrog prijatelja iz Čačinaca (Hrvatska), načelnika Mirka Mališa, slovačko izaslanstvo i čavoljskoga načelnika Norberta Hamhabera.

Članovi kulturne skupine, obučeni u šokačku narodnu nošnju, predstavili su nam bogat kulturni program.

Hvala lijepa za veselu, nezaboravnu večer!
Stana Gašparović Lóring

Čavoljski gosti

Harkanjski Hrvati i blagdan Sveta tri kralja

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Harkanja i vjerske zajednice rimokatoličke župe kojoj je na čelu dekan-župnik Ladislav Ronta, 6. siječnja na blagdan Sveta tri kralja u mjesnoj je crkvi održana sveta misa na hrvatskom jeziku koju je služio župnik Vladimir Škrinjarić iz Podravsko-moslavačke župe, uz koncelebraciju domaćina vlč. Ladislav Ronte, a uz pjevanje i orguljanje zborova iz Belišća i Valpova.

Nakon svete mise slijedio je koncert crkvenoga pjevačkog zbora Mir iz Belišća i Zbora HPD „Matija Petar Katančić“ iz Valpova uz dirigentsku palicu Želimira Sušića. Gostovanje spomenutih zborova osigurao je grad Belišće, kaže belišćanska dogradonačelnica Ljerka Vučković.

Zborovi iz Belišća i Valpova

Svećenici Vladimir Škrinjarić i Ladislav Ronta

U Harkanju je župnik već devetnaest godina Ladislav Ronta, Hrvat rodnom iz Križevaca koji je prije toga službovao i u Eragu, Šeljnu, Bremenu, a sada se brine o Harkanjskoj i Salantskoj župi u kojima ima podosta vjernika hrvatskog podrijetla. Već devetnaest godina s pomoću vjerske zajednice i Mješovitoga pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata te tamošnje Hrvatske samouprave, služi mjesečne svete mise na hrvatskom jeziku zadnjega petka u mjesecu, s početkom u 17 sati, izuzev ljetnih mjeseci. Uz to tu je i sveta misa uz blagdan svetoga Ivana i blagoslov mladoga vina te sveta misa na Sveta tri kralja s koncertom, i svete mise uza važnija okupljanja i programe koje organiziraju harkanjski Hrvati.

Suradnja župe grada Harkanja i župe Podravska Moslavina mlađa je od tridesetogodišnjeg i nešto više godina koliko

traje prijateljstvo dvojice župnika, Vladimira Škrinjarića i Ladislav Ronte. Župnik Škrinjarić, kako veli župnik Ronta, uvijek

je spreman doći i pomoći misiti na hrvatskom jeziku, i to ako treba, od Barče do Šikloša i dalje. Njegova skromnost i nadahnuta propovijed nisu nas ni ovoga puta ostavili ravnodušnima.

Nazočne je pozdravio i generalni konzul Drago Horvat, koji je sa svojim suradnikom konzulom Nevenom Marčićem, pribivao misnom slavlju i koncertu te druženju nakon toga. Svim pomagačima su zahvalile predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Žuža Gregeš i dopredsjednica Đurđa Geošić Radasnai, a među nazočnima bio je i predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Gugan.

Ovom su priredbom zaokružena događanja koja su od početka došašća do Sveta tri kralja, u organizaciji harkanjske Hrvatske samouprave, okupljala tamošnje Hrvate i njihove prijatelje, kaže zastupnik Mišo Kovačević.

Branka Pavić Blažetin

Dio okupljenih: predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Žuža Gregeš i dopredsjednica Đurđa Geošić Radasnai

Zbornik radova XIII. Međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa

Po plenarnim izlaganjima, XIV. Međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa 19. listopada 2018. predstavljen je Zbornik radova XIII. Međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa održanog u Pečuhu 2016. godine. Zbornik je izašao 2017. godine u Pečuhu u nakladi Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, a uredio ga je Stjepan Blažetin. Donosimo riječi predstavljača, suradnika Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Lille Trubić i Silvestra Balića.

S. B.: Zbornik radova s XIII. Međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa objavljen je 2017. a prvi put se javnosti predstavlja – u skladu s dosadašnjom tradicijom – na sljedećem kroatističkom skupu u Pečuhu, dakle upravo sada. 13. Skup je održan od 21. do 22. listopada 2016. godine u zgradi pečuškoga Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti, gdje se i sada nalazimo. Nakladnik je Zbornika Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha, a urednik Stjepan Blažetin, ravnatelj Zavoda. Za oblikovanje naslovnice, računalnu pripremu i tisak odgovoran je Colour Design d. o. o., poimence gospodin Balázs Ábrahámfy. Tiskan je u Pečuhu u 180 primjeraka. Jedan od najopsežnijih pečuških zbornika dosada (2. najopsežniji) financiran je proračunskim sredstvima Zavoda te putem natječaja Ministarstva ljudskih resursa Mađarske u omjeru pola-pola. Na 610 stranica objavljeno je točno pedeset radova, na žalost, jedan rad posthumno. Zanimljiv statistički podatak može biti omjer izlaganja i objavljenih radova: na Skupu prije dvije godine sudjelovalo je 74 izlagača, a kako je spomenuto, objavljeno je 50 (1 odbijen). Prije dvije godine mislili smo da velik broj prijava možemo zahvaliti popularnoj temi, međutim ove godine također imamo slične brojke, pa možda se trebamo naviknuti na ove dimenzije.

L. T.: Glavne teme znanstvene konferencije 2016. godine vezale su se uz važne obljetnice, prisjetili smo se 450. obljetnice Sigetske bitke i smrti Nikole Šubića Zrinskog. Druge teme odnosile su se na periodična izdanja Hrvata u Mađarskoj kao što je 25. obljetnica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, i prvi književni časopis Riječ koji je pokrenut prije 20 godina. XIII. Međunarodnom kroatističkom znanstvenom skupu odazvalo se 74 izlagača, ne samo iz Hrvatske i Mađarske nego su stigli i iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Austrije, Češke, Slovačke i Poljske. Većina je izlaganja tematizirala obitelj Zrinski, njezinu ulogu, značenje u kontekstu hrvatskih, mađarskih i srednjoeuropskih relacija. Ostali su radovi bili napisani na temu važnih tiskovina na hrvatskom području, osim toga našle su se jezikoslovne teme te pristigli su radovi o identitetu i pitanjima hrvatske manjine.

U Zborniku je objavljeno 50 radova koji su razvrstani u 6 tematskih skupina, iako su predavači na Znanstvenome skupu bili podijeljeni u 5 sekcija: 1. poglavlje Plenarna izlaganja; 2. poglavlje Zrinski – teatar, poezija i jezik; 3. poglavlje Zrinski i imidž; 4. poglavlje Novinstvo i časopisi; 5. poglavlje Jezikoslovlje; 6. poglavlje književnost, identitet, manjine.

Plenarna su izlaganja održali profesori s raznih sveučilišta. Prvo izlaganje održao je Ladislav Heka sa Sveučilišta u Segedinu na temu Uloga i značenje obitelji Zrinski u državnoj povijesti Hrvatske i Mađarske, drugo predavanje je pripalo profesor Stipi Botiću sa Sveučilišta u Zagrebu koji je govorio o Kačićevu prinosu Sigetskom otporu i Zrinskomu, a treće plenarno izlaganje je održala profesorica Ružica Pšihistal s osječkoga Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera na temu Nikola Zrinski u pjesničkom pamćenju hrvatskog puka.

U drugom poglavlju Zbornika, Zrinski – teatar, poezija i jezik, neki su se radovi bavili obradom Zrinskih i Sigetske bitke u epskim pjesmama poput: Karnarutićevo Vazetje Sigeta grada, Zajednička Zrinijada braće Zrinskih, Nikola Zrinski u pjesmi Josipa Jelačića, Epska pjesma Posljednji Zrinski Ferde Stražimira Kulundžića u kalendaru Subotička Danica. Šest radova se bavi pojavom iste teme u dramskoj književnosti, u dva teksta govori se o drami Matije Bana pod naslovom Knez Nikola Zrinski, a jedan tekst tematizira pojavu Zrinskih u mađarskoj scenskoj umjetnosti. Govorilo se i o jeziku kupoprodajnih listina na posjedima Zrinskih i jezičnoj analizi spjeva Adrijanskoga mora Sirena.

U trećem poglavlju Zbornika, pod naslovom Zrinski i imidž, pristigli su raznovrsni radovi koji tematiziraju pojavu Zrinskih u hrvatskome nacional-

Trenutak za pjesmu

Ferenc Kölcsey: Himna

(Iz olujnih stoljeća mađarskoga naroda)

Madarima, Bože, pruži
Izobilje, radost, sreću,
I blagoslov svoj pridruži
Kad se s dušmaninom sreću.
Godinu im podaj laku
Jer imahu zlu sudbinu,
Platili su cijenu svaku
Tog što bit će i što minu.

Čuo pjev se pobjednika
S osmanlijskih divljih usta
Naših palih gdje vojnika
Leži kosti hrpa pusta!
I sin vlastit znaše ubit
Moju lijepu domovinu,
Ona po svom djetetu bi
Smrtna urna svome sinu!

Precima si pomogao
Na Karpate stići prvi,
Domovinu lijepu dao
Bendeguzovoj si krvi.
Kud Dunavu, Tisi rijeci
Šum se širi valovima,
Arpadovoj hrabroj djeci
Cvst si dao na tim tlima.

Progonjeni krit se htjede,
Al pećina mač na nj sprema,
I ma kamo da se djede
U domaji doma nema.
Na vrh stupi, u dol slazi,
Bol i očaj svud ga prate,
Krvav potop nogom gazi,
Nad glavom mu more vatre.

U Kunságu za nas poljem
Njihao si zrelo klasje,
Grozid tokajski s tvoje volje
Nektarom oblijevo nas je.
Ti znamenja zabi naša
Na opkope turskih horda,
Mrku vojsku Matijaša
Podnije bečka tvrđa gorda.

Tvrđa bješe, sad je kamen,
Lepšala radost tu je,
Sada hropac, smrtni amen
Mjesto nje se ovdje čuje.
Ah, sloboda nije sama
Procvala iz krvi mrtvih,
Suzi oko sirotama,
Mučeničkom ropstva žrtvi.

Al ogriješismo se, jao,
Planuše ti grudi gnjevom,
S oblaka si udarao
Gromovima nas i sijevom.
Mongolskih pljačkaša strijeli
Ti nad nama zujit pusti,
Turskog ropstva jaram cijeli
Na leđa nam još se spusti.

Nad Madarima se stuži,
Bože, jer taj narod strada,
Zaštitnu im ruku pruži
Na njihovu moru jada.
Godinu im podaj laku
Jer imahu zlu sudbinu,
Platili su cijenu svaku
Tog što bit će i što minu.

Prevela Željka Čorak
http://www.matica.hr/.../dan-maarske-kulture-roendan-maarske...
258 - 22. siječnja 2004. | Arhiv

nom imaginariju, u poljskoj kulturi, u društvenom i političkom životu općenito. Ovi radovi odgovaraju na pitanje što znači obitelj Zrinski kao simbol u hrvatskoj i sveukupnoj europskoj kulturi, kako se može protumačiti njihov imidž u oblikovanju države, u nogometu unutar navijačkih skupina i u knjižnicama. U ovom se dijelu nalaze dva zanimljiva rada o ribama u prehrani Zrinskih te o Kisegu kao mogućoj alternativnoj inačici Sigetu.

U četvrtom dijelu, pod naslovom Novinstvo i časopisi, uvrštena su samo tri rada koji se vežu uz važne časopise na rubu hrvatskoga jezičnog prostora Hrvatske. Riječ je o časopisima gradišćanskih Hrvata, o pripovijetkama objavljenima u listu Bunjevačko kolo te 35. obljetnici izdanja Panonskog lista.

S. B.: Zadnje dvije cjeline okupljaju radove koji nisu povezani s glavnim temama skupa, ali ih tradicionalno prihvaćamo. U poglavlju pod naslovom Jezikoslovlje nalazimo osam radova. Intenzivni hrvatsko-mađarski jezični dodiri iz razdoblja Austro-Ugarske predstavljeni su analizom gramatika i rječnika. Izložene su i teme iz povijesti i nastave hrvatskoga jezika, neki aspekti standardizacije jezika te možemo čitati i o usporedbi određenoga gramatičkog segmenta u hrvatskom i poljskom jeziku. Preostala dva rada u ovom poglavlju bave se Hrvatima u Mađarskoj, koje ću posebno istaknuti: Timea Bockovac iz Pečuha piše o važnosti sociolingvističkih istraživanja i nedostatku jezičnoga planiranja u slučaju Hrvata u Mađarskoj, a Živko Gorjanac iz Baje nam donosi dijalektološku usporedbu šokačkoga govora naselja Berega i bošnjačkoga iz obližnjeg nam Udvara.

Zadnja cjelina koja nosi naslov Književnost, identitet, manjine tematski je podosta šarolika. U njoj prevlađuje književnost, pogotovo stilistički aspekt, a posebno možemo istaknuti radove koji se također bave hrvatsko-mađarskim dodirima, ali ovoga puta ne iz jezično-povijesnog, nego iz pogleda suvremene književnosti. Radovi takve vrste tradicionalno su prisutni i dobrodošli na našim skupovima, a čut će se i ovih dana. Preostali radovi u ovom su poglavlju kulturološko-sociološko-povijesnog karaktera, a dotiču se i Hrvata u Mađarskoj. Saznali smo nekoliko do sada nepoznatih detalja iz arhiva koji se odnose na Hrvate u Mađarskoj i NDH. Bilo je zanimljivo čitati dokumente o preseljenju manjega broja obitelji iz Mađarske na područje NDH, čime su se otvorila nova istraživačka područja te sam se još jednom osvjedočio u neistraženi značaj gotovo svega što je povezano s Hrvatima u Mađarskoj. Uvjeran sam da će mnogi od vas i vaših kolega u ovome Zborniku pronaći teme od užeg interesa, osobito ako je riječ o fenomenu Zrinskih. Usudujem se izjaviti da je u obljetničkoj godini objavljeno malo takvih izdanja koji bi na sličan način, iz toliko različitih pogleda dotaknuli određen segment ove znamenite obitelji.

Zahvaljujući dosadašnjoj potpori, pečuški Zavod od 2010. godine redovito izdaje zbornike s pečuških skupova, ovaj sadašnji već je peti u tom nizu (prije neredovito). Uvijek nam je drago na popisu sudionika i autora vidjeti istraživače iz matične države te u zadnjim godinama sve veći broj kroatista i slavista iz drugih srednjoeuropskih zemalja koji sa svojim znanstvenim iskustvom pridonose razvoju kroatistike u Mađarskoj i daju ovom susretu poseban ugled. Većina vas vjerojatno zna da pripremanje zbornika nije jednostavan zadatak i zahtijeva pozamašne humane i financijske resurse. Unatoč sve većem broju izazova na području humanističkih znanosti, nadamo se povoljnim uvjetima i nada-lje kako bi rezultate ovakvih znanstvenih susreta sačuvali i za buduće naraštaje znanstvenika i istraživača.

Branka Pavić Blažetin

Nardarsko predavanje o Prvom svitskom boju

Na kraju prošloga ljeta nismo se spomenuli samo u Petrovom Selu, nego i u Nardi na stotu obljetnicu završetka Prvoga svitskoga boja, koji je brojne žrtve pobrao i s našega kraja. Ki su došli u nardarski kulturni dom na poziv nardarske biblioteke, mogli su čuti jako zanimljivo predavanje o junaki Pinčene do-

Dr. Šandor Horvat

line ki su se na stranjski zemlja borili za Domovinu. Prvi svitski boj i Trianonski mirovni ugovor su donesli u ov kraj nemire i natezanja, otkopčanja naših sel u Austriju, a i najzad kopčanja na veliki pritisak i proteste stanovništva današnjih nimških i hrvatskih sel, ka danas gizdavo nosu zakonom odredjenu titulu „Communitas Fidelissima“. Dr. Šandor Horvat, etnograf

Slušateljstvo

i istraživač, s dokumenti i bogati kipici je predstavio i logor bojnih zarobljenikov u selu Ostffyasszonyfa koji je funkcionirao u ono vrime kot samohrani grad. Predstavljen je i samobitelski željezni vitez koji je pred kratkim najden u jednom shranjenom kutu šopronskoga muzeja.

Tiho

Bogatstvo...
Jubilarna slika: Svadba Janke Harangozo i Ferenca Hirschla, 22. januara 1929. ljeta, u Petrovom Selu

„Večeras je naša fešta“

Hrvatski bal u Budimpešti

Pod krilaticom „Večeras je naša fešta“, u prostorijama Gólyavár Rendezvényháza, Sveučilišta Loránd Eötvösa, 19. siječnja 2019. priređen je uobičajeni Hrvatski bal, što ga iz godine u godinu organizira Hrvatska samouprava grada Budimpešte. Veselica je ove godine okupila umalo sto devedeset gostiju, a zabavljao ih je osječki Tamburaški sastav „Džentlmeni“. Priredbu su, uz glazbenu pratnju tukuljskoga sastava „Ledina“, otvorile budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina i HOŠIG-ova školska grupa „Tamburica“.

Hrvatska izvorna folklorna skupina

Budimpeštanskim Hrvatskim balom otvara se balska sezona u glavnome gradu Mađarske i u njegovoj okolini. Među inima to je istaknula u svome prigodnom govoru predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, te dodala da je bal prigoda da se okupe Hrvati i njihovi simpatizeri poradi druženja i zabave. Nazočne su pozdravili i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban. Veleposlanik Andrić reče da su pokladne zabave, pa večerašnja, dobra je prigoda za druženje te ujedno i za veseli početak godine. Predsjednik Guban također je svima zaželio ugodnu zabavu, izrazio svoje zadovoljstvo što su se Hrvati u ovakvom lijepom broju okupili, te naglasio važnost posjećivanja hrvatskih programa u mađarskome glavnom gradu. Potom, uz pratnju tukuljskoga sastava „Ledina“, sa splitskim plesovima nastupila je budimpeštanska Hrvatska folklorna skupina, zatim HOŠIG-ova plesna skupina „Tamburica“ sa spletom bunjevačkih plesova. Njihovi su nastupi, kako reče i voditelj večeri Stipan Đurić, bili i revija prekrasnih narodnih nošnja. Goste je do zore zabavljao osječki Tamburaški sastav „Džentlmeni“, koji je upravo iz daleke Švedske doputovao u Budimpeštu. Kako nam reče vokalist sastava Zoran Kuna, u pokladnome razdoblju čekaju ih gradske i seoske zabave, susreti lovaca i društava. Nije to prvi nastup „Džentlmena“ na Hrvatskome balu, naime rado ih poziva Hrvatska samouprava grada Budimpešte, jer uvijek znaju stvoriti nezaboravni ugođaj. Tako je to bilo i one večeri, publika se zabavljala na bečarce i kola, ali jednako tako bili su na repertoaru i pop-rock uspješnice od Novih fosila, Tajči, Bijeloga dugmeta, Thompsona, Daleke obale, te rep ili funk hitovi Dina Dvornika, sastava Dubioza kolektiv. Ludi ritam prekinula je večera i izvlačenje tombole. Darova za tombolu bilo je u lije-

Plesna skupina „Tamburica“

pome broju, glavnu je nagradu i ove godine darivala Hrvatska državna samouprava, i to produženi vikend u Pansionu „Zavičaj“ za dvije osobe, Medijski centar Croatica pak godišnju pretplatu na Hrvatski glasnik, svoje je proizvode tvrtka Podravka, vina vinarija „Planina“ Zoltana Horvata, kačmarska Hrvatska samouprava košare s vrijednim predmetima, andžabeška Hrvatska samouprava putovanje na mohački Bušarski ophod za dvije

Visoki uzvanici

osobe, novinarka Marcsi Borbás svoju kuharicu, koju će u sklopu osobnoga susreta rado i potpisati dobitniku, dar predstavništva Hrvatske turističke zajednice Mađarskoj, ali tu su i ulaznice u Operetu, tretman Mirjane Marijanović, poklon Sportskoga kluba Ferencvaroša, i ne u posljednjem redu darovi organizatora Hrvatske samouprave grada Budimpešte i pojedinaca. Glavna je nagrada pripala Josipu Vujiću, godišnja pretplata Hrvatskoga glasnika Milanu Kovaču, hošigovka Evelin Rapić dobitnica je kuharice Marcsi Borbás, a profesorica Rita Grbavac će otputovati na Bušarski ophod...

Te su večeri svi postali bogatijim, tko na tomboli, tko pak u iskustvima. Ali možemo zaključiti da je to bila veselica za pamćenje, dobro društvo, ukusna večera i izvrsna glazba, te naravno pozdrav pri odlasku: Vidimo se nagodinu.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava V. okruga priređuje pokladne programe 9. veljače 2019., u sklopu kojih je od 14.15 mohački Bušarski ophod u pratnji Tamburaškog sastava Dunavkinje od Trga sv. Stjepana, zatim je otvorenje izložbe radova fotografa Zsolta Répásija „Bušarski ophod iz bušarskoga kuta“, u izložbenom prostoru Kulturnoga doma Aranytíz (Ulica Jánoša Aranya 10). U programu otvorenja sudjeluje sastav Dunavkinje.

Koljnofski Hrvatski bal još jednoč dobro poiskan

Franjo Grubić, Ingrid Klemenšić i dr. Mladen Andrić otvaraju 43. bal Hrvatov

Dokle su Hrvatske novine u Austriji zabilježile 25. Koljnofski Hrvatski bal, u svečanom govoru se je spomenulo ljetu 1972. za početak hrvatskih balov na dotičnom mjestu, sva srića da točna dokumentacija Koljnofskoga hrvatskoga društva, peljana od Geze Völgyija st. nikogar ne more vkaniti. Po tom zapisu 22. januara 1977. ljeta se je održala prva hrvatska zabava Koljnofcev u Unger krčmi, i sve do 1983. tamo su hodili Hrvati mulatovati

Petar Tyran, glavni urednik Hrvatskih novin u Austriji, u vijencu koljnofskih žen

zbog ove posebne prilike. Jedno ljetu kasnije je jur Hotel Šopron dočekaao hrvatske goste, zatim Hotel Lóvér, Konferencijski centar Ferenc Liszta, Hotel Fagus, Hotel Pannónia i 2012. ljeta je nek došlo do preokreta i Hrvatski bal se je doselio domom u Restoran Tercia. Tod su i ovput sve goste pozdravili predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva Franjo Grubić i glavna organizatorica bala Ingrid Klemenšić. Dokle je koljnofski načelnik naglasio da ov bal je u zadnji ljeti postao familijarni, kade svaki svakoga pozna, radosno je da sve već gostov vabi ova fešta i prik granic. I ovput su došli prijatelji iz Hrvatske, Austrije ter iz partnerske općine Kiseljaka (BiH) dospio autobus s oko 40 ljudi. Očividno je kako je tradicionalnu priredbu zavolila i mladja generacija, ali i zreliji gosti su se dobro zabavljali na mužiku petrovskog Pinka-banda. Hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić u pratnji svoje hižne družice Sandre i savjetnika Maje Rosenzweig Bajić, izrazio je svoje zadovoljstvo da more biti nazočan na prvom ovolutnom balu Gradišćanskih Hrvatov i zaželjio je svim da se sve gušće najdemo med ovakovimi ugodnimi okolnosti i da se hrvatsko-ugarska suradnja nastavlja s ciljem još boljega funkcioniranja. Nije zabio spomenuti ni to da pred balom je imao i

dogovor na temu školstva s predstavnikima Gradišćanskih Hrvatov. Pri otvaranju priredbe su sudjelovali domači tancoši, pod peljanjem Andreje Egrešić i Dore Grubić, i tamburaši Koljnofa pod vodstvom Zoltana Korlatha. Tombole su friško prodane, a u polnoći su izvličene i ozbiljnije nagrade. Adrienn Csuka i Petar Regényi su bili vjerojatno najsrličniji ki su dobili jednotajedno ljetovanje u Starigradu kod Mila Marasovića u Panzionu Croatia. Oko 40 sponzorov je ponudilo za bal vridne nagrade, a Krešimir Matašin, bivši direktor Vukovinske škole, svenek dojde iz Hrvatske s

Prvi tanac u balu

Krešimir Matašin je ponudio na licitiranje pršut koji je ljetos dobio njegov prijatelj Franjo Pajrić st.

dobrim kusićem pršuta, koji služi za licitiranje. Ljetos je bio ukusni komad težak 7,315 kilogramov, a najbliže je bio u pogotku bivši direktor koljnofske škole Franjo Pajrić st. s brojkom 7,31. Ovako je prijatelj prijatelju veselo prikdao dar koji će vjerojatno tajedne dugo biti delikatesa na obiteljskom stolu. Kako su minute bižale k jutru s tim burnije je nastalo i na tancoškoj placi, a ki su do svitanja zdurali mogli su još jednoč konstatirati: i 43. bal je dobro poiskan i prez sumlje je prošao u odličnoj atmosferi, kade se je dalo za istinu dobro čutiti. Kot svenek va Koljnofi... *Tiho*

III. Hrvatska svinjokolja u Podravini

U Martincima, 12. siječnja 2019. godine, održana je III. Hrvatska svinjokolja. Na natjecanje se prijavilo deset podravskih družina, i to: daranjska Hrvatska samouprava, Zajednička sopjanska i starinska družina, starinska Hrvatska samouprava, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, Podravski veterani, družina Mi martinački Hrvati, družina Udruge Vizin, Podravski tamburaši, Hrvatska samouprava Šomođske županije i Martinački bečari.

Za kobasice treba dobra paprika.

ri. Družine su u ranim jutarnjim satima stigle na „otvorenu arenu“ iza martinačkog doma kulture, gdje je svaka družina dobila kućicu u kojoj i ispred koje se moglo raditi. Kada su družine zauzele svoja mjesta i pripremile potrebne alate, u domu kulture organizator Krištof Petrinović, voditelj Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, proglasio je pravilnik. Svaka je družina izvukla broj po kojem redoslijedu su izabrali svinju, da bude pravedno prema svakomu. Predstavio se i

Starinska i sopjanska pobjednička družina

ocjenjivački sud koji je preko dana bodovao u raznim kategorijama, način klanja i preradba svinje, oblik šunke i slanina, okus kobasice, ćurke, „frišketine“, kuhanog vina i rakije te zajednički skupni rad. Članovi su ocjenjivačkog suda bili Gabor Kuštra, András Szieber, Šandor Matoric i Berislav Androš. Kad ja svaka družina zaklala izabranu svinju, što je žiri bodovao, počeli su svinjokoljski radovi. Uoči svinjokolje potrebno je bilo pripremiti peći, kotlove, drva, korita i razne posude. Nakon toga svinju treba „ošuriti“, ostrugati dlake, skinuti papke, objesiti je i izvaditi iznutrice. Zatim se posluživala jetra sa svježim lukom i češnjakom narezanim na sitne kockice te osim toga narezalo se kod više družina i kulen, kobasica, slanina i šunka. Kada su već bili kod obradbe mesa, počelo je ocjenjivanje domaćih rakija, koju je rakiju morala predati svaka družina. Malo poslije, kada su one već kuhale svoja najbolja vina, žiri je i to kušao i bodovao. Neki su kuhali od crnog, neki od bijelog vina. Sljedeća je kategorija bila ocjenjivanje oblika šunke i slanina, poslije i kobasice. Nakon toga kako se rad nastavljao, polako su se predale „frišketine“, pečeno meso, pečene kobasice i ćurke, neki su napravili još i domaća kolinjska jela, juhu i

sarmu. Polako je posao bio gotov, jela za zajednički objed bila su pripremljena, članovi ocjenjivačkog suda bodovali su svaku kategoriju, zbrojili bodove i proglasili osvojene nagrade. Po bodovima ocjenjivačkog suda nagradu za najbolju „frišketinu“ osvojila je sopjansko-starinska družina, nagrada za najbolju kobasicu pripala je Martinačkim bečarima, za najbolje kuhano vino dužini Mi martinački Hrvati, za najbolju ćurku se dodijelila družini Hrvatskoga sportskog i kulturnog centra „Josip Gujaš Džuretin“, a nagrada za najbolju rakiju dospjela je u ruke starinske Hrvatske samouprave. Zahvaljujući sveukupnim bodovima, nagradu za najbolju družinu članovi žirija dodijelili su zajedničkoj sopjansko-starinskoj.

Čar ove podravke svinjokolje nije ubijanje svinje, nego zajedništvo, jer to je posao koji pojedinac ne može napraviti

Potonjanin Jozo Dudaš

*Jutro zoru budi,
Na dvorištu rakiju nudi.
Svatko svinje muštra,
Ne samo Jozo i Kuštra.*

*Na bakonce došla kuga,
To kaže mesar Buga.
Svinju jahat to je dika,
Jedan mladić iza stabla vika.*

*Velike su svinje,
To već nije šala.
Idi, ženo, po pomoć,
Po susjeda Pala.*

*Već za sat vremena
Kreše lvo po slami kremena.
Neka žena u muške
Poslove se pače,
Pa za pali plinom
Petru hlače.*

*Na dvorištu to je tema
Da svatko svoje sprema.
Pečeju kobasice i ćurke,
To ne zanima Turke.*

*Idi, ženo, jesti,
Neka sada presti.
Jedite, dragi gosti,
Glad nek vam neće
Želudac posti.*

*I pijte dok vidite,
Pa s milim Bogom idite.
Nosite riječi po svijetu,
Nek je tema da u Podravini
uvijek nešto se sprema.*

Jozo Dudaš

samo, nego samo u društvu, u zajednici. Ljudi provode taj dan skupa, razmjenjuju šale, doživljaje i iskustva. To je način da se ljudi opuste i povežu s okolinom. Tomu zajedničkom prijateljskom ugođaju pridružili su se virovitički i starinski svirači, te cijelog dana zabavljali nazočne. Sviralo se i pjevalo, uživalo u društvu uz najkusnija kolinjska jela. Taj događaj i taj veseli ugođaj nadahnuo je Jozu Dudaša, člana družine Hrvatske samouprave Šomođske županije, koji je za tu prigodu napisao pjesmicu i ondje pročitao. Veselje je trajalo do večernjih sati.

Ramona Štivić

Mala stranica

UČENJE (NI)JE MUČENJE

Potkraj siječnja završava se prvo polugodište, te se podijele polugodišnje svjedodžbe u osnovnim i srednjim školama. Neki su možda zadovoljni, a neki i ne, pa će trebati malo više truda uložiti da do kraja školske godine poprave rezultate. Mnogima je od vas muka kada pomislite na učenje i knjigu, možda je greška u samome pristupu prema učenju. Postoje stvari zbog kojih je usvajanje novih znanja izvrsno. Osim što ćete pobrati petice, oduševiti roditelje i osjećati se bolje, postoje još neke prednosti koje nam svakodnevno učenje donosi. Možda je vrijeme da iskušate.

- Nove informacije utječu na jačanje slike koju imate o sebi i osobni rast. Svaki put kada naučite nešto novo, stječete nova iskustva i vještine.
- Dobro iskorišteno znanje jest moć. Usvajanje novih znanja omogućit će vam širenje vidika te donošenje boljih odluka. Svaka nova i korisna informacija unapređuje vaš život.
- Učenje će vas učiniti ugodnim sugovornikom jer ćete uvijek imati zanimljive informacije za podijeliti s drugima.
- Ništa nije bolje u borbi protiv dosade kao stjecanje novog iskustva. Stjecanje novih iskustava pomoći će vam da otkrijete pravu strast u svom životu.

I UČITI TREBA NAUČITI

PLANIRANJE

Za postat, planiraj svoje vrijeme – za odmor, zabavu, sport, ali ne zaboravi UČENJE! Uvijek im planiraj malo vremena za sebe.

PRIPREMA	UČENJE
18:00 - 19:00	19:00 - 20:00
20:00 - 21:00	21:00 - 22:00
22:00 - 23:00	23:00 - 24:00
24:00 - 25:00	25:00 - 26:00

Uvijek planiraj malo vremena za predmet koji ti više svi.
Neka tvoj profesor bude zadovoljan – možda ćeš dobiti i najbolju ocjenu!

MJESTO

Provodi si svoje vrijeme na odmoru – najbolje je da te bude sa svojim učiteljima ili učiteljicom. Bude je da uvijek učiti na odmoru.

Uvijek ima vremena za tebe i za svoje stvari.

SAVJETI KAKO DOBOLJŠATI VLASTITO UČENJE

TEHNIKE UČENJA

Prvo si lakše i zanimljivije predmete.

Prvo si lakše i zanimljivije predmete.

Uvijek si lakše predmete u početku.

Uvijek si lakše predmete u početku.

VRJEME

Uvijek si lakše i zanimljivije predmete.

Uvijek si lakše i zanimljivije predmete.

NAGRADA

Uvijek si lakše i zanimljivije predmete.

Uvijek si lakše i zanimljivije predmete.

PONAVLANJE

Uvijek si lakše i zanimljivije predmete.

Uvijek si lakše i zanimljivije predmete.

ZIMSKA RADOSTI

Dok čekamo da padne malo veći snijeg, valja se pripremiti na ludu zabavu na bijelim pahuljama.

• SVI NA KLIZANJE!

Klizanje je jedna od najzabavnijih zimskih aktivnosti koja ti može uljepšati vrijeme zimskih praznika. Na klizalištu je uvijek mnogo veselih družina, a usput još i trošite kalorije. Nema boljega!

• BORBA SNJEŽNIM GRUDAMA!

Premda mislite da ste preveliki za grudanje, to nije istina. Svi si vole dati oduška i baciti nekomu grudu ravno u nos. Posebno je zadovoljstvo ako je vani cijela družina, a svoju simpatiju uspijete posipati snijegom ili možda zajedno se uvaljate u snijeg.

• LOPATU U RUKE!

Čišćenje snijega možda vam se ne čini kao nešto posebno zabavno, ali razmislite malo bolje. Kad zapadne snijeg i zakrči cijelu ulicu, svi se susjedi odjednom skupe ispred svojih kuća i krenu na lopatanje u veselom ugođaju, što je prilično zabavno. To da i ne spomenemo koliko je dobro lopatanje za razvoj mišića.

PAKAO I RAJ

Kaže kći mami:

– Ivan me zapsio. Ali on ti, mama, ne vjeruje ni u raj ni u pakao.

– Ne brini ništa, kćeri, nas dvije ćemo mu već pokazati da postoji jedno i drugo.

Victjedna

Vincekovo s „pajdašima na Kamanheđi“

Prvi je blagdan po vinskom kalendaru Vinkovo, Vincekovo, pravi vinogradari to nikako ne izostavljaju jer tada se posveti trs da bi se cijele godine razvijao i do berbe donio prekrasne plodove. Taj važni blagdan nikada ne zaboravi ni sumartonska Udruga pajdaša vina „Sveti Martin“, na čelu s predsjednikom Lajošem Vlašićem, pa su se i ove godine, upravo na dan sv. Vinka, 22. siječnja, okupili s vinarima Udruge i kolegama iz okolnih naselja, odnosno prijateljima iz Hodošana, da bi posvetili trs baš na Vincekovo.

Udruga pajdaša vina „Sveti Martin“ utemeljena je 2007. godine sa sjedištem u Sumartonu, a njegov je predsjednik od samih početaka Lajoš Vlašić. Upravo s utemeljenjem te Udruge započeo je preporod vinogradarstva u Kamanovom vinogradu ili, kako već nazivaju kajkavski Hrvati, na Kamanheđi i Velikom polju, naime organizacija odonda okuplja vinogadare organizira im stručna usavršavanja, uloženo je u izgradnju infrastrukture u vinogradu (voda, struja, asfaltirana cesta), pa danas već možemo govoriti i o vinskom turizmu Kamanovih vinograda. Vlasnici podruma počeli su ulagati u vinograde, obnovili i gradili vikendice, sadili nove sorte. Izgrađeno je Odmorište „Sveti Urban“, koje je pogodno mjesto za prijateljska druženja, za priredbe, za kuhanje, pečenje. Seoska je samouprava također partner u razvijanju vinograda za vinski i seoski turizam, lani je dala izgraditi kuću za preradbu voća (sušenje, kuhanje rakije, pekmeza i drugih prehrambe-

Viktorija Vlašić Kekeši obrezuje vinovu lozu pri klijeti predsjednika Udruge pajdaša vina „Sveti Martin“.

Foto: LAOS VLAŠIĆ

Pohod klijetima pratili su i goričanski svirači.

nih proizvoda). „Udruga pajdaša vina“, osim što organizira stručne skupove, izložbe vina, organizator ili suorganizator je mnoštva priredaba vezanih uz vinski turizam ili uz kušanje vina, npr. Lekovni četrtak, Otvorene kleti, Festival vino i tambure, Martinje itd. Sumartonska udruga vrlo dobro surađuje s hrvatskim i slovenskim vinarima, nema priredbe u Kamanovom vinogradu na kojima ne pribivaju vinari ili članovi kakvoga kulturnog društva iz Hrvatske. Svatko od vinara rado prima goste u svoju klijet bilo kakva se priredba organizira. Ove je godine domaćin Vincekova bio predsjednik Društva Lajoš Vlašić, on je kod svog podruma ugostio članove Viteškog reda De bibere, vinare Vinske udruge iz Mikloševa, letinjsku udrugu voćarstva i vinogradarstva, članove KUD-a Sumarton, odnosno hodošanske tamburaše sastava Graba. Obred posvete trsja obavio je „biskup“ Udruge prema preuzetim Križevačkim statutima. Lozu rajnskog rizlinga, okićenu dugom kobasicom i „prežvurtom“ (da bi grožđe bilo dugač-

ko kao kobasica, a bobice debele kao „prežvurt“) obrezala je Viktorija Vlašić Kekeši, a zatim njezin suprug Atila polio je vinom. Taj obred, a i cjelodnevno druženje popratili su pjevanjem članovi KUD-a Sumarton i „Grabovi“ tamburaši. Zatim su vinari krenuli u pohod vinarima u klijetima, gdje su im kušali vina, razgovarali o njihovoj kakvoći i pjevali popijevke. *beta*

LETINJA

Taj pomurski grad s Ludbregom i Prelogom, gradovima iz Hrvatske s kojima već više godina surađuje, odnosno Upravom za ceste Varaždinske županije, uspješno provodi projekt HAPPY BIKE, Interreg programa prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska. Područja uključena u projekt Happy Bike jesu: Zalska, Međimurska i Varaždinska županija. Najmanje 11 naselja trebalo bi imati koristi od toga projekta, a 60-ak kulturnih i prirodnih znamenitosti biti će zabilježeno i dostupno posjetiteljima. Naglasak je stavljen na cikloturističku stazu Letinja – Prelog – Ludbreg, u kojim će naseljima urediti odmorišta za bicikliste, tako i u Letinji, prilikom kojeg će obnoviti već postojeću zgradu sa socijalnim prostorijama, te prostorijama za skladištenje bicikla, odnosno za organiziranje raznih programa.

SERDAHEL

Seoska samouprava svake godine priređuje Dan umirovljenika, ovaj put će to održati 2. veljače, s početkom u 16 sati. Na priredbi će načelnik Stjepan Tišler pozdraviti umirovljenike, a zatim će ih s kulturnim programom zabavljati učenici mjesne osnovne škole, Mješoviti pjevački zbor Mura i KUD Donja Dubrava. Samouprava će sve ugostiti večerom, a potom će se moći zabavljati uža živu glazbu.

Adventski gala program u Dombovaru

U povodu Dana narodnosti 12. prosinca 2018. godine narodnosne samouprave grada Dombovara – hrvatska, njemačka, romska i Narodnosna udruga Armenaca te tamošnje Društvo Sikuljaca – održale su zajednički gala program u znaku proslave Božića. Svečanu dvoranu Srednje strukovne škole „Apáczai Csere János“, gdje je priredba održana, ispunilo je dvjestotinjak posjetitelja. Gala program svojom nazočnošću uveličao je Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, sa suprugom, Árpád János Potápi, državni tajnik za nacionalnu politiku, parlamentarni zastupnik grada Dombovara, te Tamás Fehérvári, predsjednik Županijske skupštine Tolnanske županije. Među počasnim gostima bili su još dr. Ágnes Filczinger, voditeljica vladina ureda u Dombovaru, Loránd Szabó, dombovarski gradonačelnik, dogradonačelnici i više članova zastupničkog vijeća. Ondje je bila i Csapó Gyuláné, načelnica naselja Sečuja (Kaposzsekcső), István Gelencsér, načelnik sela Attale, te Gabor Győrvári, ravnatelj Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“.

Zbor i orkestar pečuške Škole Miroslava Krleže

Program na mađarskom i hrvatskom jeziku vodio je Bálint Varga-Stadler koji je pozdravio počasne goste i sve nazočne te predao riječ generalnom konzulu Drago Horvatu, koji je pozdravio priredbu, istaknuo bit hrvatsko-mađarskih veza, i danas prisutne posljedice zajedničke prošlosti, suživota, te i danas imaju važan utjecaj u suradnji naših država. Izrazio je svoje zadovoljstvo i radost što Hrvatska narodnosna samouprava grada Dombovara čuva i njeguje povijesni spomen hrvatstva u gradu i okolici, napose velikog sina grada Dombovara, bana Franje Vlašića. Na kraju je nazočnima uputio svečane čestitke. Suradnju i odlične programe narodnosnih samouprava u Dombovaru državni tajnik i parlamentarni zastupnik Árpád János Potápi u svom govoru nazvao je vrijednim putokazom. Promotrio je odnose dviju

Među nazočnima i generalni konzul Drago Horvat

država, Mađarske i Hrvatske, osvrnuo se na daljnje mogućnosti suradnje, na položaj Mađara i Hrvata u dvjema državama. Prema njegovim riječima razvoj odnosa u prvom je planu, kao i dobrobit narodnosti, za što se mađarska vlada zalaže i ubuduće. Potom je Tamás Fehérvári, predsjednik Županijske skupštine Tolnanske županije, pozdravio prisutne. U svom se govoru osvrnuo na potporu kojom Županijska skupština podupire narodnosne samouprave te govorio o potporama za razvojne projekte, od ukupno 1,5 milijarda forinta koje je Dombovar dobio uza sufinanciranje županije. Priredbu je pozdravio Loránd Szabó, dombovarski gradonačelnik, koji je izvijestio o božićnim programima u gradu.

Nakon pozdravnih riječi počela je gala predstava. Prvo je nastupio puhački orkestar Njemačke narodnosne samouprave. U svom repertoaru, kojim su postigli velik uspjeh, izvodili su potpuri njemačkih narodnosnih orkestralnih skladba i omiljene božićne napjeve. Na kraju njihove predstave predsjednik Njemačke samouprave Róbert Glaub uručio je priznanja članovima koji su u 2018. godini najviše pridonijeli očuvanju njemačkih tradicija. Nakon toga slijedio je program romske samouprave. S velikim su uspjehom izvodili božićne recitacije, ciganske plesove u izvedbi djece i odraslih. Hrvatsku samoupravu zastupao je zbor i sastav Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže. U prvom su dijelu programa izveli omiljene hrvatske narodne pjesme i skladbe, nakon čega su božićnim melodijama dočarali adventski ugođaj. Njihov program, koji je publika nagradila gromovitim pljeskom, požeo je velik uspjeh. Hrvatska narodnosna samouprava grada Dombovara već godinama njeguje dobar odnos s pečuškom Hrvatskom gimnazijom Miroslava Krleže. Učenici spomenute ustanove redoviti su sudionici priredaba Samouprave. Ovu suradnju cijeni Hrvatska samouprava, i u znak zahvalnosti svake godine pruža potporu gimnazijskom orkestru. U sklopu potpore za 2018. godinu Gimnaziji su uručena dva prijenosna zvučnika koje je profesoru glazbe predao dopredsjednik László Boros Gyevi. Zaključne je riječi izgovorio državni tajnik i parlamentarni zastupnik Árpád János Potápi koji je zaželio blagoslovljene božićne blagdane i čestit Božić te uspješnu novu godinu. Adventski narodnosni gala program završio je prekrasnom izvedbom zbora i orkestra Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže.

-mcc-

U spomen

Marica Grišnik, rođena Ferkov (1937. – 2019.)

U svojoj 82. godini preminula je Marica Grišnik, rođena Ferkov, bivša učiteljica kukinjske, salantske i pečuške Hrvatske škole. Pokop će joj biti 1. veljače, u petak, na

kukinjskome groblju nakon sprovedne svete mise, s početkom u 14 sati.

Marica Ferkov Grišnik rođena je 13. prosinca 1937. godine u Tomaševu u tadašnjoj Jugoslaviji. Djetinjstvo je provela u Vršendi. Nakon osnovne škole pohađa učiteljsku školu u Budimpešti. Zaposlila se u Kukinju, poslije se stalno nastanila i osnovala obitelj u ovome malom bošnjačkohrvatskom naselju nadomak Pečuhu. Nakon zatvaranja kukinjske škole zapošljava se u salantskoj osnovnoj školi, a potom u pečuškoj Hrvatskoj školi. Stotine je učenika naučila čitati, pisati i računati, a njezinim bivšim učenicima ona je uvijek ostala „a Tanító néni“.

Neka joj je laka kukinjska zemlja!

In memoriam

Feri Farkaš (1933. – 2019.)

Lanjsko ljeto u novembru sam te posjetila da ti čestitam povodom tvog 85. rođendana. Onda si već dobivao kemoterapije, ali držal si se čvrsto, strpljivo. Čekao si me u dnevnoj

sobi kade si kaljevu peč nalagao s drvi i prosio si me da ti pomazem u istraživanju prošlosti undanske škole. Da, dobro znamo mi Undanci da za svojom familijom svenek si se brinuo i za tvoje rodno selo, za Undu. U davna vrijeme isto tako kao i u sadašnjici. Spomen-ploča palih Undancev u II. svjetskom boju, organiziranje seoskih priredbov kao peljač mjesnoga Patriotskoga narodnoga fronta vezani su za tebe isto tako kao i istraživanja o undanskoj prošlosti. U svojem slobodnom vrimenu u arhiva tražio si našu prošlost, skupljao si dokumente, fotografije, a ča si doznao iz njih, to si nam i našim posjetiteljem na neki način, s nekom svečanom prilikom svenek naprik dao. Tvoju ljubav prema Undi pokazao si i kao restaurator. Pijlje si krocao kefom od mahovine u selu i u undanskom hataru, farbao i čistio si je. Najpoznatije i najveće djelo ti je bilo renoviranje Kapovičevoga pilja kod Čarde, čiju historiju smo kod posvećenja križa isto doznali od tebe. Peljač si bio zidanja „Staračkoga doma“ čije stroške su rođeni Undanci Martin Schuller i Martin Jambrić iz Amerike financirali. Undanske kulturne grupe bile su obogaćene tvojimi savjeti, nekad-nekad si i sam sudjelovao u ovimi programi. U mjesnom pjevačkom zboru ljubitelj si bio gradišćanskih jačkov. Dokjeg smo imali školu u selu, isto si čuvao kontakte. Izlet si pripremio u lučmandski muzej, tvoj prijevod na nimški jezik u Comeniusovom projektu je bio za nas jako važan. Kao inženjer za šećernu repu davao si uvijek tanače za vrtljarenje, za odgoj raznovrsnih biljkov. Otvoreno si živio med ljudi. U crikvi će od sada prazno biti tvoje mjesto. Otputovao si daleko, daleko od nas kade te već čeka tvoja voljena žena Bernadeta. Mi te čuvamo u srcu, u pominku, u sjećanju. Zbogom, Feri, počivaj u miru!

Marija Fülöp Huljev

MOHAČ

U organizaciji Gradske samouprave, 22. siječnja u Mohaču je priređeno već uobičajeno Vinkovo, koje svake godine okuplja vinogradare, vinare i ljubitelje vina na mohačkoj Planini. U kapelici svetoga Jakoba u 11 sati održano je misno slavlje, a zatim i okupljanje na priredbenom trgu na ulazu u Planinu. Nazočni su pogošćeni kuhanim vinom i zamašćenim kruhom. U podne je okupljene pozdravio gradonačelnik József Szekó, a trsove vinove loze posvetio velečasni Ladislav Bačmai. Dan je nastavljen obilaskom podruma mjesnih vinogradara i vinara uz dobru kapljicu mohačkih vina.

BUDIMPEŠTA

Pokladno vrijeme i ne prolazi bez pečenja pokladnica u HOŠIG-u, naime u sklopu školskoga programa 7. veljače 2019. od 16 sati, u Đačkome domu, hrabri kuhari uz stručnu pomoć iskusit će svoje kulinarske vještine.

HRVATSKE ŠICE

Fara Petrovoga Sela poziva na farsko shodišće k Putujućoj Celjanskoj Mariji u Hrvatske Šice, 2. februara, u subotu. Maša će se začeti u 15 uri u crikvi sv. Ane, potom je prošecija sa svićami. Za hodočasnike ki iz Petrovoga Sela idu pišice, odlazak je u 12.30 i od petroviske kapele sv. Štefana. Štatu Putujuće Celjanske Marije ostane u Hrvatski Šica sve do 10. marcijua, kad će se svečano odspohoditi prik Pornove i Beleda do Petrovoga Sela.

KOLJNOF

U mjesnom kulturnom domu 2. februara, u subotu, od 19 uri se čekaju veseljaki na tradicionalni maskenbal s temom iz filma Grease. Sviraju židanska Šetnja i domaći What'sUpCi. Ulaznica u maskari je 1000 Ft, prez prateži 1500 Ft. Jilo i pilo po vlašćoj opskrbi!